

De oogst 1965 en de verwachting voor 1966

door dr. F. van der Pijl, Instituut voor bodemvruchtbaarheid te Groningen

Een jaar geleden werd voor de eerste maal een verwachting uitgesproken over het komende oogstjaar. Deze luidde gunstig: „Blijft het thans heersende, vrij droge weer voortduren of komt er een middelmatige regenval, dan zal de opbrengst even goed worden als in 1964. Zelfs als er dit jaar veel regen komt, mag toch zeker wel op een middelmatige opbrengst worden gerekend. Dit geldt onder voorwaarde dat geen uitzonderlijke omstandigheden optreden”.

Achteraf beschouwd is de laatste toevoeging zeker geen overbodige luxe geweest! Het tekent de betrekkelijke waarde van een dergelijke voorspelling, waarvan we ons ten volle bewust zijn. Toch is het nuttig eens terug te zien en na te gaan, in hoeverre de verwachting met de werkelijkheid in overeenstemming is geweest.

Toestand grond belangrijkste factor

De uitspraak komt voort uit onze opvatting dat de grootte van de opbrengst voor een belangrijker deel veroorzaakt wordt door de tegenwoordige toestand van de grond dan door het komende weer. Deze toestand van de grond is bepaald door de weersomstandigheden, in het bijzonder door de regenval in een lange voorafgaande periode. Is deze in het vorige jaar of nog erger in voorgaande jaren, overwegend te hoog geweest, dan wordt de toestand van de grond geleidelijk slechter. Omgekeerd treedt herstel op in een overwegend droge periode. Onder „toestand” verstaan we die van de grond in zijn geheel, dus niet alleen de structuur of de rijkdom aan voedingsstoffen. Na de betrekkelijk droge jaren 1963 en 1964, in welk laatste goede opbrengsten werden verkregen, leek bij de aanvang van 1965 inderdaad een gunstige toestand te bestaan.

De proefvelden

De met aardappelen op twee proefvelden in de veenkolonien verkregen uitkomsten maken dit duidelijk. Op beide zijn sedert 1947 jaarlijks Voran-aardappelen op gelijke wijze verbouwd. Te Borgercompagnie werd met 120, te Emmercompascuum met 170 kg stikstof per hectare bemest. In bijgaande grafieken is het verloop van de opbrengsten (stippen) van 1947 af voor beide proefvelden met vol getrokken lijnen aangegeven.

In de grafiek zijn ook de uitkomsten van 1965 aangegeven. Bovendien geven cirkeltjes de opbrengsten aan die bij een zwaardere bemesting zijn verkregen, nl. met 200 kg stikstof te Borgercompagnie en met 240 kg te Emmercompascuum. Het verloop van deze opbrengsten is aangegeven door stippellijnen. Het zal blijken, waarom deze vergelijking nodig is.

Op het proefveld te Borgercompagnie werd bij een normale bemesting nog een middelmatig goede opbrengst verkregen. Bij zwaardere bemesting was deze echter belangrijk hoger. Eigenlijk mag zelfs worden gesproken van een zeer goede opbrengst, die nauwelijks onderdeed voor die in 1964! Wij kunnen hieruit opmaken dat de lagere opbrengst met normale bemesting (die al in maart gegeven was!) een gevolg is geweest van gedeeltelijke uitspoeling van de stikstof. Als hiermee rekening wordt gehouden, is de opbrengst blijkbaar toch goed geweest.

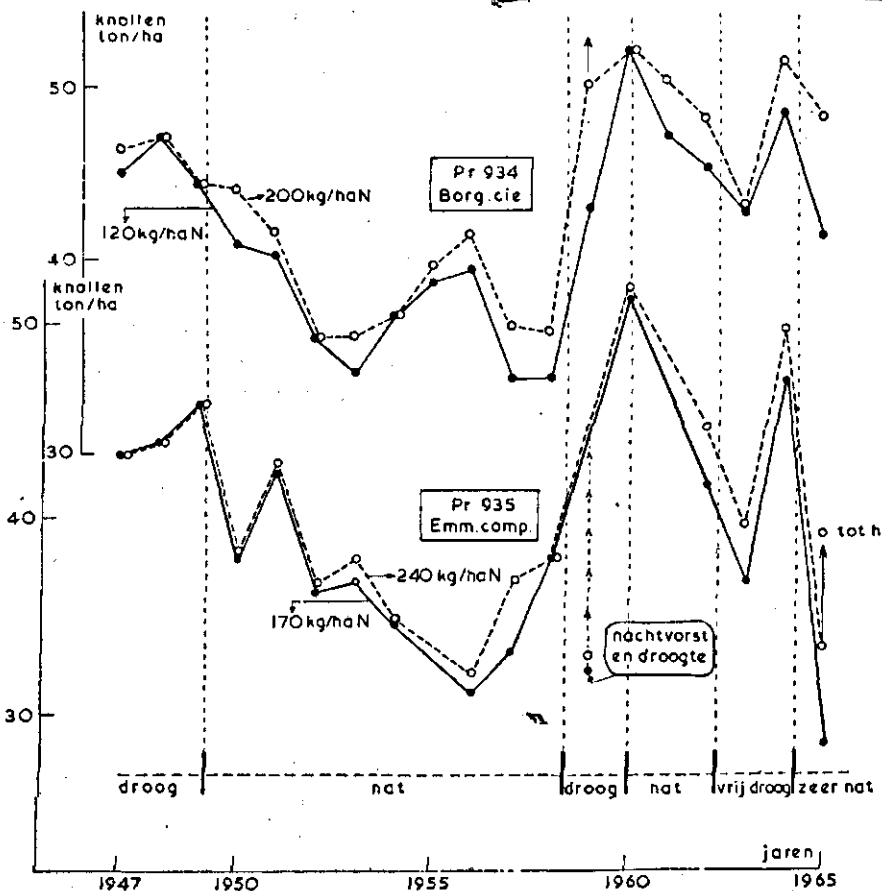
Het is niet onaardig op te merken dat een groot verschil in opbrengst tussen normale en zware bemesting ook in 1959 opgetreden is, maar om een tegengestelde reden. In dat jaar werkte de stikstof onvoldoende, omdat de grond te droog was om deze in opgeloste vorm naar de wortels te brengen. Een naar

boven gericht pijltje geeft aan dat zelfs 200 kg stikstof toen nog niet voldoende was.

Nog interessanter is de uitkomst te Emmercompascuum. Bij normale bemesting was de opbrengst in 1965 lager dan ooit het geval is geweest. Het gewas maakte een povere indruk, licht groen, met opvallende tekenen van magnesiumgebrek (op magnesiumrijke grond); een verschijnsel dat vaker met stikstofgebrek gepaard gaat. De normale bemesting was onvoldoende. Met 240 kg stikstof was de opbrengst belangrijk hoger. Er kon echter uit de uitkomsten worden afgeleid dat deze gift nog niet toereikend is geweest. Van de hoogst bereikbare opbrengst kon een vrij nauwkeurige schatting worden gemaakt. Deze zou bij voldoende stikstofvoeding 39,4 ton per ha hebben bedragen. Deze opbrengst kan voor deze grond middelmatig goed worden genoemd en is aanmerkelijk beter dan het bij de normale bemesting verkregen resultaat (28,5 ton). Ook hier zien wij dus dat de slechte uitkomst aan uitspoeling van stikstof moet worden geweten.

Zeer grote verschillen

De uitkomsten van deze proefvelden staan niet op zichzelf. Het jaar 1965 is gekenmerkt door zeer grote verschillen.

Wintergranen en vroeg gezaaide zomergranen waren soms verrassend goed, maar ook aardappelen en zelfs bieten en erwten hebben soms goede uitkomsten gegeven. Hieruit blijkt dat planten onder ogenschijnlijk zeer ongunstige weersomstandigheden toch goed kunnen groeien, mits de toestand van de grond in orde is. Nadelen zijn ontstaan door uitspoelen van stikstof en misochien soms ook van kali, misoogsten door het zaaien in een kletsnatte grond en een letterlijk verdrinken van het gewas bij langdurige plasvorming en volledig structuurbederf van de grond. Het stormachtige weer heeft verder de rijpende granen geen goed gedaan.

Huidige situatie slecht

Hoe is thans de situatie? Ongetwijfeld aanmerkelijk slechter dan een jaar geleden. Bij oogstwerkzaamheden op de natte grond is bovendien veel aan de structuur bedorven. Anderzijds was 1965 lang zo slecht niet als het op het eerste gezicht heeft geleken. Wij verwachten daarmee een middelmatig resultaat waarbij waarschijnlijk weer vrij grote onderlinge verschillen kunnen ontstaan. Het is misschien beter te zeggen: „variërend tussen vrij goed en vrij slecht”, een „voorspelling” waaraan men vermoedelijk niet zo heel veel zal hebben. Toch kan onze beschouwing misschien een aansporing zijn de grootst mogelijke moeite te doen de grond in een goede toestand te krijgen of te houden. Bovendien moet na de kort achter ons liggende, uiterst natte periode, waarin alle nog in opgeloste vorm aanwezige stikstof is uitspoeld, in elk geval ruim met stikstof worden bemest. Structuurgevoelige gewassen verbouwen men bij voorkeur niet, als de structuur ernstig heeft geleden.

Overdruk uit:
De Boerderij - 50 (1966) - No. 16 (19 jan.) 1069